

گزارش مکتوب شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر

پنجمین نشست شورا در روز دوشنبه بیست و هفتم دی ماه ۱۳۸۹ ساعت ۱۰ با حضور اکثریت اعضا و میهمانان ویژه آغاز گردید. شرکت کنندگان:

آقای دکتر شبیری زنجانی (استاد دانشگاه و رئیس کارگروه نظام حقوقی مالکیت فکری)
 آقای دکتر میر حسینی (دبیر شورای سیاستگذاری حقوق مالکیت فکری کشور - وزارت دادگستری)
 آقای دکتر ساکت (قاضی بازنشسته دیوان عالی کشور، مؤلف و استاد دانشگاه)
 آقای دکتر عالی پور (مسئول حقوق انجمن ناشران آموزشی)
 آقای احمدی (دبیر مجمع ناشران الکترونیک)
 آقای اشرف‌الکتابی (انتشارات کلمه)
 آقای آموزگار (رئیس هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران بین المللی ایرانیان)
 آقای موسایی (انتشارات فرهنگ معاصر)
 آقای شاوردی (نماینده انجمن ناشران ورزشی)
 آقای رحمانی (نماینده اداره کل مجامع فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
 آقای توکلی (نماینده ناشران کودک و نوجوان)
 آقای مهدیزاده (نماینده معاونت پارلمانی و حقوقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
 آقای حسینی نیک (مدیر مسئول دفتر مطالعات و خدمات حقوقی - رئیس شورا)
 آقای دکتر احمدزاده (دبیر جلسه)

بعد از قرائت قرآن کریم، اعضای شورا بدین ترتیب اظهار نظر کردند:

۱- آقای حسینی نیک:

- پیشنهاد تغییر در ساختار و فصل‌بندی لایحه مزبور در ۶ فصل مجزاً با رعایت اولویت‌های مربوطه.
 - اعمال دقیق اصطلاحات متناسب با حوزه نشر و تألیف در ساختار لایحه مزبور
 - تقدیر از تلاش گروه برای رفع نواقص مشهود و مسلم قانون سال ۴۸ و سال ۵۲
 - نبود ضرورت اختصاص فصلی مجزاً با عنوان «حقوق مرتبط» نسبت به غفلت گروه از دیگر عناوین کارساز در حوزه مالکیت ادبی و هنری مانند نشر و تألیف
 - فقدان تعریفی خاصی از «نشر» در لایحه جامع با ذکر دیگر وظایف محوله به ناشر از سوی قانونگذار
 - بررسی موردی و ماده به ماده‌ای لایحه جهت استفاده بهینه از وقت و لوازم فکری شرکت کنندگان
 - ضرورت نگاشتن حقوق ناشران با تحلیل قاعده‌مند روابط کنونی حاکم بر صنعت نشر و نیز روابط مؤلف و نشر

۲- آقای توکل:

- جایگزین واژه یا اصطلاح «مکتوب، کلامی و هنری» به جای «ادبی و هنری»
 - الحاق واژه «دانسته‌ها» به مابین دو واژه «افکار و احساسات» در بند ۱ ماده «۱».
 - توجه دقی مقنن به فرایند تکوینی اثر مورد اشاره در بند «۱» بالأخص خدمات و امکانات و ایده‌پردازی‌های ناشر در ارتباط با اثر
 - نمایاندن تفاوت مشهود «اثر مؤلف» با «اثر چاپ شده از سوی ناشر» جهت لحاظ حقوق معنوی و مادی ناشر در مواد مربوطه
 - سکوت مقنن در خصوص ایده‌های عملیاتی مختص ناشر برای برقراری طراز قانونی متناسب با حقوق معنوی و مادی طرفین

۳- آقای موسایی:

- جامع و مانع نبودن تعریف «انتشار» در ماده ۲۱ و ضرورت توجه به نقطه نظرات تکمیلی ناشران متخصص و حرفه‌ای
- پویا بودن صنعت نشر و لزوم حمایت کافی مقنن از این صنعت با تقنین قوانین کارآمد و متناسب با فضای نشر حاکم بر ناشران
- دیده شدن حق ناشر - حتی به عنوان حق تبعی - در قانون مربوطه برای ترغیب سرمایه‌گذاران به جهت سرمایه‌گذاری عالی و معنوی
- نگاه تک بعدی به مؤلف در تمام مواد لایحه مزبور و ضرورت بازبینی در مواد با لحاظ امکانات محوله به مؤلف در تدوین یا تألیف اثر
- تلاش برای رشد کیفی و کمی آثار تألیفی با حمایت‌های دقیق قانونی و کاملاً کارآمد

۴- آقای آموزگار:

- اهتمام جدی قانونگذار به حقوق مؤلف و تا حدودی به حقوق ناشران و غفلت مشهود وی از عنصر یا عناصر تعدی و تعرض به حقوق طرفین
- دیده شدن دقیق حق انتشار در مواد مربوط با رعایت اقتضات زمانی.
- لازم و ملزوم بودن مؤلف و ناشر در پدیده صنعت نشر و توجه مقنن به این ملازمه منطقی و قانونی
- بهره‌گیری از شیوه‌های مناسب قابل اجرا در کشورهای پیشرفته و انطباق آن با قوانین و ملزومات داخلی
- نقص قانونی در شناخته شدن «تکالیف» مؤلفان و ناشران در کنار حقوق آن‌ها

۵- آقای دکتر شبیری:

- نبود رویکرد قانونی برای تعریف «ناشر و مؤلف» با توجه به قصد تدوین کنندگان لایحه
- خروج موضوعی تعریف ناشر و مؤلف با اشعار عنوان لایحه «قانون جامع حمایت از...»
- دیده شدن حقوق مربوط به «اثر جمعی» و برابری آن با معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی معاصر
- داشتن دغدغه حمایت از مؤلف به عنوان عنصر ضعیف برای بهره‌مندی از حقوق معنوی و مادی خود
- شناخته شدن مؤلف به عنوان نخستین دارنده حق در قالب فرد مدیریت کننده در لایحه مزبور
- امکان انعکاس حق ناشر به عنوان حقوق مرتبط در بخش سوم لایحه در راستای حمایت‌های لازم از سرمایه‌گذاران مادی و معنوی
- مکلف بودن قانون - مقنن - به حمایت از افکار و اندیشه‌های ابتکاری
- استفاده مطلوب از نظریات و دیدگاه‌های اساتید و صاحب نظران طراز اول در تدوین لایحه مزبور
- تطبیق بند بند لایحه مذکور با تمام قوانین و مقررات بین‌المللی و رفع نواقص احتمالی آن‌ها با مطابقت قوانین داخلی
- مدنظر قرار گرفتن ایده‌های عملیاتی در قالب «اثر جمعی» و به روز رساندن تجربیات قانونی با استفاده از نظرات ناشران
- عدم زیر سؤال بردن کل لایحه با ایرادات غیرناظر به لایحه مزبور و وجود آمادگی کافی برای اصلاح موارد نقص احتمالی

۶- آقای اشرف الکتابی:

- ضرورت بومی سازی در مواد قانونی لایحه پیشنهادی
- دیده شدن انحصاری حق مؤلف به عنوان بنیادین و غفلت ناشایست مقنن از حقوق ناشران
- وجود نواقص مبسوط در مواد لایحه بخصوص در ماده‌های: ۲۹، ۳۰، ۶۷، ۷۰، ۷۱، ۷۲ و ۸۰ و...
- مشهود بودن سرعت غیرقابل قبول در نگارش لایحه و عدم توجه مورد نیاز برای تقنین از سوی کارگروه نظام حقوقی و مالکیت فکر
- مغفول ماندن مسئول خاص در محتوای آثار تألیفی و ضرورت رفع چنین ابهام و اهمال قانونی
- الزام قانونگذار به گنجانیدن آثار عملی - تحقیقاتی در تعریف اثر به جهت کاستن از ضعف ماهوی تعریف مزبور
- تزلزل در دیدگاه مقنن به ویژه در تعداد نوبت چاپ و آزادسازی حقوق مادی مؤلف (۳۰ سال یا ۵۰ سال)
- تلاش برای همکاری‌های دوجانبه و مؤثر با اتحادیه ناشران و استفاده از توان علمی - کارشناسی آن‌ها

۷- آقای روبن شاوردی:

- عدم تعریف «ناشر» در لایحه مزبور و مترادف داشتن ناشر با «چاپچی»

- توجه مقنن به احساس تکلیفِ ناشر در بهبود بخشیدن به خروجی آثار چاپ شده در مقایسه با سالیان قبل
- فقدان توجه مقنن به امور کاربردی ظریف در حوزه انتشارات؛ همچون جدانویسی و پیوسته نویسی
- عدم ضرورت سکوت قانونگذار در موارد مورد ابتلائی جامعه ناشران و صنعت روبرو رشد نشر

۸- آقای دکتر عالی پور:

- ضعف نوشتاری حقوقی در لایحه مزبور به ویژه در استعمال اصطلاحات و عبارات کلیدی
- زمینه سازی مناسب برای ارائه تفاسیر و اظهارات غیرعلمی در نحوه تقنین و شیوه استعمال واژگان
- تکرارپذیری نامتعارف برخی از واژه‌ها و اصطلاحات بدون هیچ گونه ضرورت تقنینی و ماهوی
- ایجاد زمینه تفاسیر مختلف با استفاده از واژگانی همچون «عرف»
- سوگیری از جنبه‌های فرهنگی و مذهبی حاکم بر کشور در نحوه نگارش لایحه مزبور
- شناخته نشدن جایگاه حقوق ملی بالأخص حقوق آموزشی در تدوین لایحه مذکور
- در معرض فساد قراردادن صنعت نشر و روابط مؤلفان و ناشران با رویکرد حاکم بر نحوه تدوین لایحه
- ضعف ماهوی و نقص حقوقی (قانونی) در مواد ۷۴، ۷۶، ۲۱ و...
- عدم تناسب برخی از عبارات استعمال شده با مفهوم‌گیری و اطلاق‌گیری متناسب با دیدگاه حقوقدانان
- غفلت از قوانین و مقررات موضوعه کشورهای مختلف من جمله فرانسه و آلمان

۹- آقای دکتر میرحسینی:

- اشعار تام لایحه به حمایت از مؤلفان و پدیدآورندگان اثر
- الحاق آئین نامه متناسب با لایحه بعد از تصویب نهایی آن برای رفع دغدغه‌های ناشران.
- دیده شدن تمام قوانین و مقررات حاکم بر کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط با نشر در لایحه مذکور حتی فراتر از «تریپس»
- حکومت حقوق مؤلف بر حقوق ناشران به لحاظ اتخاذ مبنا و ماهیت حقوقی نشر
- دارا بودن توان و مساعدت فکری لازم از سوی ناشران برای تدوین و تقنین حقوق ناشران همچون جامعه سردفتران و وکلا
- در مقام تعریف نبودن مقنن برای ارائه تعریف قانونی و حقوقی «ناشر»
- وجود تعامل مناسب و ستودنی ناشران با تدوین کنندگان لایحه مزبور جهت رفع نواقص موجود
- بهره‌گیری از قوت و استعداد جلسات هم اندیشی با ناشران در راستای ایجاد تعادل بین ناشر و مؤلف
- انعکاس به روزترین ضرورت و نیازهای فعلی در محتوای لایحه همچون حقوق مرتبط

۱۰- آقای حسینی نیک:

- استعدا از همکاران برای پرهیز از کلی گویی و نقد کلی لایحه و ایجاد تمرکز در نقد ماده به ماده.
- پیوستگی حق مؤلف و حق ناشر در عالم واقع و تفکیک ناپذیری این حقوق.
- تشابه ایجاد حق مؤلف بعد از نگارش و تبدیل ایده به نوشتار نسبت به حق نشر که ایجاد حقوق مادی برای مؤلف است.
- لزوم پیش‌بینی و دیده شدن حق نشر در لایحه مذکور مانند همه قوانین سابق و بین‌المللی در این حوزه.
- متفاوت بودن ضوابط نشر (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی) و حقوق مالکیت در حوزه نشر.
- لزوم اصلاح لایحه جدید بصورت قانون و عدم امکان تدوین آیین‌نامه‌های فراتر از قانون.
- تعیین ماده ۱ و ۲ لایحه برای اظهارنظر در جلسه آتی.

نشست ششم شورا در روز دوشنبه ۱۳۸۹/۱۱/۴ در محل دفتر مطالعات و خدمات حقوقی برگزار خواهد شد. ان شاء الله

دکتر ابوالفضل احمدزاده

دبیر شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر